СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Краєзнавство

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (*3*)

Освітньо-професійна програма	**Географія**
Спеціальність	014 Середня освіта (Географія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Добинда Ірина Петрівна, к.геогр. н. ***http://terra.chnu.edu.ua/iryna-petrivna-dobynda/***
Контактний тел.	+380994069763
E-mail:	i.dobynda@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	*https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=711*
Консультації	Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення курсу “Краєзнавство” студентами географічного факультету активізує їхню національну свідомість, збагачує та вдосконалює знання про Україну не лише суто географічного, але й історичного, археологічного, етнографічного та іншого характеру. Студенти мають можливість отримати знання про динаміку політико-адміністративного та адміністративно-територіального устрою українських етнічних земель та співставити межі сучасної території України й її суцільного етнічного простору. При цьому, вони отримують різнобічну інформацію не тільки в межах адміністративних областей чи районів, але, головне, в межах історико-географічних одиниць – історико-географічних країв та історико-географічних зон.

Мета навчальної дисципліни «Краєзнавство» полягає у тому, щоб ознайомити студентів із основними положеннями національного краєзнавства. Курс «Краєзнавство» присвячений вивченню предмета і об’єкта вивчення, його структури та таксономічних одиниць, проведення їх меж, краєзнавчого районування української етнічної території, а також простеження географічних закономірностей формування та освоєння території України.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. КРАЄЗНАВСТВО – СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ. ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСЕЛЕННЯ І ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ВІД ПАЛЕОЛІТУ ДО НАШИХ ДНІВ	
Тема 1	*Краєзнавство у структурі географічної науки. об’єкт і предмет вивчення краєзнавства, таксономічні одиниці вивчення краєзнавства*
Тема 2	Географічні особливості заселення і освоєння території України протягом

	палеолітичної, мезолітичної, неолітичної доби
Тема 3	Географічні особливості заселення і освоєння території України від бронзової дати і до наших днів
МОДУЛЬ 2. ГЕОГРАФО-КРАЄЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ КРАЇВ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ	
Тема 4	*Географо-краєзнавча характеристика Північної Буковини і Північної Бессарабії*
Тема 5	*Географо-краєзнавча характеристика Закарпаття*
Тема 6	*Географо-краєзнавча характеристика Галичини*
Тема 7	*Географо-краєзнавча характеристика Волині*
Тема 8	*Географо-краєзнавча характеристика Поділля*
Тема 10	*Географо-краєзнавча характеристика Київщини*
Тема 11	*Географо-краєзнавча характеристика Запоріжжя*
Тема 12	*Географо-краєзнавча характеристика Одещини*
Тема 13	*Географо-краєзнавча характеристика Херсонщини*
МОДУЛЬ 3. ГЕОГРАФО-КРАЄЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ КРАЇВ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ	
Тема 14	*Географо-краєзнавча характеристика Чернігово-Сіверщини*
Тема 15	*Географо-краєзнавча характеристика Полтавщини*
Тема 16	*Географо-краєзнавча характеристика Слобожанщини*
Тема 17	*Географо-краєзнавча характеристика Донеччини*
Тема 18	*Географо-краєзнавча характеристика Таврії*

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «*Краєзнавство*» залучається низка освітніх технологій, зокрема, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Методи формування знань студентів: розповідь, пояснення, ілюстрація, проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів. Методи формування практичних умінь і навичок: робота з контурними картами, атласами, розробка схем, таблиць, складання словника, аналіз джерельної бази, практичне виконання вправ

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Краєзнавство» рекомендується використовувати таки методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; підсумковий письмовий чи тестовий залік.
2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.
3. Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; залік.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль *– іспит.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються не вчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання рубіжних контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини. Студенти повинні всі роботи виконувати самостійно, без допомоги сторонніх осіб чи використання заборонених джерел (в тому числі різних девайсів). При дистанційному навчанні або онлайн-тестах заборонено користуватися матеріалами, які не передбачені правилами проведення оцінювання (наприклад, пошуковими системами, готовими відповідями тощо). У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться, а результати анульовуються.

Відвідування занять (як лекційних, так і практичних) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн при попередженні викладача.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✔ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✔ ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✔ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бойківщина: історико-географічне дослідження. (1983). Київ: Наукова думка.
2. Гуцульщина: історико-географічне дослідження. (1987). Київ: Наукова думка.
3. Геренчук, К.І. (Ред.). (1975). *Природа Волинської області*. Львів: Вид-во ЛДУ.
4. Геренчук, К.І. (Ред.). (1981). *Природа Закарпатської області*. Львів: Вид-во ЛДУ.
5. Геренчук, К.І. (Ред.). (1973). *Природа Івано-Франківської області*. Львів: Вид-во ЛДУ.
6. Геренчук, К.І. (Ред.). (1972). *Природа Львівської області*. Львів: Вид-во ЛДУ.
7. Геренчук, К.І. (Ред.). (1978). *Природа Чернівецької області*. Львів: Вид-во ЛДУ.
8. Доценко А. І. (2022). Туристичне краєзнавство: навч. посібн. К.: Університет «Україна».
9. Енциклопедія українознавства. Словникова частина. (1984). Париж-Нью-Йорк: Молоде життя.
10. Заставний, Ф.Д. (1993). *Українські етнічні землі*. Львів: Світ.
11. Круль, В. *Краєзнавство: матеріали для практичних і семінарських занять та вказівки до їх виконання*. (1998). Чернівці: Рута.
12. Круль, В.П. *Краєзнавство: історична географія*. (1999). Чернівці: ЧДУ.
13. Круль, В.П. *Ретроспективна географія поселень Західної України*. (2004). Чернівці: Рута.
14. Круль, В.П. (2001). *Краєзнавство: регіональний огляд*. Чернівці: Рута. Частина 1.
15. Круль, В.П. (2002). *Краєзнавство: регіональний огляд*. Чернівці: Рута. Частина 2.
16. Круль, В.П. (2003). *Краєзнавство: регіональний огляд*. Чернівці: Рута. Частина 3.
17. Культура і побут населення України. (1991). Київ.
18. Петров, В. (1992). *Походження українського народу*. Київ: МП "Фенікс".
19. Шаблій, О. (Ред.). (1994). *Соціально-економічна географія України*. Львів: Світ.
20. Кондуфор, Ю. Ю. (Ред.). (1990). *Українська народність: нариси соціально-економічної і етно-політичної історії*. Київ.
21. Чмихов, М.О., Кравченко, Н.М., Черняков, І.Т. (1992). *Археологія та стародавня історія України*. Київ: Либідь.

Список додаткової літератури

43. Аркас, М. (1990). *Історія України-Русі*. Київ: Вища школа.
43. Баран, В.Д., Козак, Д.Н., Терпиловський, Р.В. (1991). *Походження слов'ян*. Київ: Наукова думка.
43. Бучко, Д.Г. (1990). *Походження назв населених пунктів Покуття*. Львів: Світ.
43. Гошко. Ю.Г. (1976). *Населення Українських Карпат XV-XVIII ст. Заселення. Міграції. Побут*. Київ: Наук. Думка.
43. Гошко, Ю.Г. (1989). Гуцули: (етнографічний нарис). *Наука і суспільство*, 4, 42-45.
43. Грабовецький, В.В. (1982). *Гуцульщина XIII-XIX ст.* Львів.
44. Добинда, І.П., Круль, В.П. (2013). Виникнення і територіальна організація первісної поселенської мережі Волинської області до часів Київської Русі. *Наук. вісн. Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки,* 16, 94-101.
45. Добинда, І.П. (2018). Пам'ятки археології як основа розвитку археологічного туризму Волинської області. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*, 795, 53-59.
43. Дорошенко, Д. (1991). *Нарис історії України*. Львів: Світ.
43. Дяченко, М.Т. (1970). Етапи заселення Слобідської України. *Укр. іст. Журнал*, 8, 41-51.
43. Жуковський, А., Субтельний, О. (1991). Нарис історії України. Львів: Вид-во НТШ.
43. Заставний, Ф.Д. (1990). *Географія України*. Львів: Світ.
43. Заставний, Ф.Д. (1991). *Українська діаспора*. Львів: Світ.
43. Ісаєвич, Я.Д. (1968). Джерела про західні межі української етнічної території в період феодалізму. *Укр. істор. Журнал*, 78-84.
44. Історія Волині: З найдавніших часів до наших днів. (1988). Львів: ЛДУ.
45. Історія міст і сіл Укр. РСР.Вінницька область. (1970). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
46. Історія міст і сіл Укр. РСР. Волинська область. (1970). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
47. Історія міст і сіл Укр. РСР. Донецька область. (1970). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
48. Історія міст і сіл Укр. РСР. Житомирська область. (1972). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
49. Історія міст і сіл Укр. РСР. Закарпатська область. (1965). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.

50. Історія міст і сіл Укр. РСР. Івано-Франківська область. (1971). Київ:Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
51. Історія міст і сіл Укр. РСР. Кіровоградська область. (1972). Київ:: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
52. Історія міст і сіл Укр. РСР. Київська область. (1969). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
53. Історія міст і сіл Укр. РСР. Луганська область. (1968). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
54. Історія міст і сіл Укр. РСР. Львівська область. (1968). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
55. Історія міст і сіл Укр. РСР. Ровенська область. (1973). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
56. Історія міст і сіл Укр. РСР. Тернопільська область. (1968). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
57. Історія міст і сіл Укр. РСР. Черкаська область. (1972). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
58. Історія міст і сіл Укр. РСР. Чернівецька область. (1969). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
59. Історія міст і сіл Укр. РСР. Чернігівська область. (1970). Київ: Гол. Ред. УРЕ АН УРСР.
43. Кирчів, Р. (1989). *Поліщуки: (етнографічний нарис про культуру жителів Українського Полісся)*. Наука і суспільство.
43. Копчак, С.І. (1974). *Населення українського Прикарпаття*. Львів: Вища школа при ЛДУ.
43. Кордуба, М. (1918). *Територія і населення України*. Відень: Вид-ня “Вістника політики, літератури й життя”.
43. Ногін Є. (2016). *Неоліт Північно-східної України*. Київ: Видавець Олег Філюк.
43. Онікієнко, В.В., Жупанський, Я.І. (1960). *Природа і господарство Станіславської області.* Чернівці.
43. Павлюк, С. (Ред.). (2020). *Етнографічні групи українців Карпат. Бойки*. Харків: Фоліо.
43. Павлюк, С. (Ред.). (2020). *Етнографічні групи українців Карпат. Гуцули*. Харків: Фоліо.
43. Павлюк, С. (Ред.). (2020). *Етнографічні групи українців Карпат. Лемки*. Харків: Фоліо.
43. Паньків, М. (1987). Покуття. Етнографічний нарис. Жовтень, 2, 101.
43. Пастернак, Я. (1961). *Археологія України*. Торонто.
44. Яворницький, Д. (1990). *Історія запорізьких козаків*. Київ: Наукова думка.

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Краєзнавство» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни